

«És la novel·la més original que he llegit des de fa anys.
Una obra inoblidable i provocadora» **IRVINE WELSH**

PREMI
MAN BOOKER
2015

UNA BREU HISTÒRIA

«Extraordinària»
THE TIMES

«Impressionant»
LIBRARY JOURNAL

DE SET ASSASSINATS

«Èpica en tots els sentits»
FINANCIAL TIMES

MARLON JAMES

Et diré la veritat sobre això,
amor, és la part més dura.

BONNIE RAITT, *Tangled and Dark*

Si així no va, s'hi acostarà.

Proverbi jamaicà

SIR ARTHUR GEORGE JENNINGS

Escolteu.

Els morts no paren mai de parlar. Potser perquè la mort no és en absolut una mort, sinó només un càstig després de l'escola. Saps d'on vénis i sempre tornes al mateix lloc. Saps on vas, però sembla que mai no hi hakis d'arribar i simplement ets mort. Mort. Sona com un final, però en realitat és una paraula sense un veritable final. Et trobes homes que són morts des de fa més temps que tu, que no paren de caminar encara que no vagin enlloc, i els sents udolar i xiuxiuejar perquè tots som esperits o ens pensem que tots som esperits però simplement som morts. Esperits que ens introduïm dins d'uns altres esperits. De vegades una dona es fica dins d'un home i gemega com el record de quan feia l'amor. Gemeguen i es lamenten ben fort però aquests sons travessen la finestra en forma de xiulet o xiuxiueig i es fiquen sota el llit, i els nens petits es pensen que hi ha un monstre. Als morts els encanta estirar-se sota els vius per tres motius: 1) Passem bona part de la vida estirats. 2) La part de sota del llit recorda la tapa d'un taüt, però 3) hi ha un pes a dalt, un pes humà en el qual et pots introduir i fer-lo més pesant, i escoltar el batec del cor mentre observes com bombeja la sang i sents com l'aire surt pels narius quan els pulmons l'impulsen, i envejar fins l'alè més ínfim. No tinc cap record de taüts.

Però els morts no paren mai de parlar i de vegades els vius els senten. Això és el que volia dir. Quan ets mort la parla no és res més que un cúmul de marrades i digressions, i no tens res més per fer que passejar una estona i perdre't. Bé, almenys això és el que fan els altres. El meu punt de vista és que els difunts aprenen dels difunts, però això és complicat. Em podia sentir a mi mateix

declarant a qualsevol que m'escoltés que no vaig caure, que em van empènyer des del balcó del Sunset Beach Hotel a Montego Bay. I no puc dir calla, Artie Jennings, perquè cada matí quan em llevo haig de recompondre el meu cap esclafat com una carbassa. I de la mateixa manera que parlo, ara puc sentir com sonava aleshores, ho capteu, espavilats?, volent dir que la vida després de la mort no és com l'escena d'un happening, no és una festa fantàstica, nano, veure tota aquesta colla d'acomodats damunt l'estora? No ho van captar mai, i no hi ha res més per fer que esperar l'home que em va matar, però no morirà, l'únic que fa és envellir cada cop més i buscar-se dones cada cop més joves i engendrar una casta de curts de gambals i anar arruïnant el país.

Els morts no paren mai de parlar i de vegades els vius els senten. De vegades ell em contesta si l'enganxo en el moment exacte en què els ulls li comencen a parpellejar mentre dorm, i parla fins que la seva dona li clava un cop. Però prefereixo escoltar els qui fa més temps que són morts. Veig homes amb les cames trencades i abrics llargs tacats de sang que parlen, però de la boca els surt sang, i val-gà'm Déu, que la rebel·lió dels esclaus va ser una cosa ben horrible, i que la reina naturalment va ser d'una utilitat ben sanguinària des que la Companyia de les Índies Occidentals va començar la seva vergonyosa decadència en comparació amb la puixança de l'Oriental, i per què hi ha tants negres prenent-se coses per dormir de qualsevol manera allà on els sembla i ho confonen tot, em sembla que m'he posat malament la meitat esquerra de la cara. Ser mort és comprendre que quan mors no te'n vas, sinó que et quedes atrapat en la monotonia dels camps de la mort. El temps no s'atura. El veus com es mou però estàs quiet, com un quadre amb un somris de Mona Lisa. En aquest espai, un coll tallat fa tres-cents anys i la mort sobtada d'un nadó fa dos minuts són el mateix.

Si no observes com dorms, et trobaràs de la mateixa manera en què et van trobar els vius. Estic estirat a terra amb el cap com una carbassa esclafada, la cama dreta torçada darrere de l'esquena

i els dos braços doblegats d'una manera que sembla impossible que es dobleguin els braços, i des de dalt, des del balcó, semblo una aranya morta. Jo sóc a dalt i a baix, i des de dalt em veig com em devia veure el meu assassí. Els morts reviuem un moviment, una acció, un crit i ja tornen a ser allà, al tren que no es va aturar fins que va descarrilar, a l'ampit de la finestra del setzè pis d'aquell edifici, al maleter del cotxe que es va quedar sense aire. Cossos de xicots durs que rebenten com globus punxats, cinquanta-sis bales.

Ningú no cau d'aquella manera si no l'empenyen. Ho sé. I sé com se sent i com es veu un cos que cau barallant-se amb l'aire i buscant i no trobant on agafar-se, i suplicant a Jesucrist, fill ploraner d'una donota bastarda, que ni que sigui per una sola vegada l'aire li ofereixi un agafador. I aterres en una rasa de cinc peus de profunditat o en un terra cobert de marbre setze peus més avall quan encara lluitaves i el terra t'aixeca i et colpeja amb violència perquè estava cansat d'esperar sang. I encara som morts però ens aixequem, jo com una aranya esclafada, ell com un escarabat cremat. No tinc cap record de taüts.

Escolteu.

Els vius es reserven perquè s'imaginem que tenen temps. Els morts no es reserven, només miren i esperen. Una vegada vaig preguntar a la meva professora de l'escola dominical: si el cel és el lloc de la vida eterna i l'infern és el contrari del cel, de què serveix l'infern? És un lloc per a petits marrecs descarats com tu. Encara és viva. La veig com es fa cada cop més gran i més estúpida a la residència d'ancians Evertide, ja no recorda ni el seu nom, i parla amb una veu discordant i tan baixa que ningú no entén que té por del crepuscle perquè és quan les rates surten a buscar-li els dits grossos dels peus. Jo veig més que això. Mireu amb prou atenció o potser simplement cap a l'esquerra i veureu un país que era el mateix quan el vaig deixar. No canvia mai, vagi on vagi la gent és exactament igual com la vaig deixar, sense que l'envelliment en canviï res.

L'home que va ser pare d'una nació, que va ser més el meu pare que el meu propi pare, va plorar com una dona que es queda vídua de sobte quan va sentir que havia mort. No saps mai quan els somnis de la gent estan connectats amb tu, abans d'anar-te'n, i quan te'n vas ja no hi ha res més a fer que veure'ls morir de maneres diverses, lentament, membre a membre, sistema a sistema. Malaltia coronària, diabetis, malalties que maten lentament amb noms que es pronuncien lentament. Aquest és el cos que es dirigeix cap a la mort amb impaciència, en una sola part i de cop. Viurà per veure com el converteixen en un heroi nacional i sent l'únic que pensa que ha fracassat. Això és el que passa quan personifiques esperances i somnis en una sola persona. Es converteix en un simple mecanisme literari.

Aquesta és la història d'uns quants assassinats, de nois que no representaven res per a un món que encara gira, però cadascun d'ells, quan em passen pel costat, encara fan la fortor dolcena de l'home que em va assassinar.

El primer crida com si hagués de treure les amígdales pe la boca, però el crit se li atura a les portes de les dents, perquè l'han emmordassat i té gust de vòmit i de pedra. I algú li ha lligat les mans ben fort darrere l'esquena, però les sent soltes perquè se li ha encetat la pell i la sang lubrica la corda. Clava puntades de peu amb les dues cames perquè té la dreta lligada a l'esquerra, clava puntades de peu a la porqueria que s'enfila cinc peus, després sis peus, i no es pot aixecar perquè plou fang i porqueria i pols i roques. Una roca li esclafa el nas i una altra se li clava a l'ull i esclata i ell es posa a cridar però el crit se li queda a la punta de la boca i després torna enrere com un reflux, i la porqueria és una marea que no para de créixer i no es pot veure els dits dels peus. Després s'aixecarà i encara és mort i no em dirà el seu nom.

ELS CAPS ORIGINALS

2 de desembre de 1976

BAM-BAM

Sé que tenia catorze anys. Això és el que sé. També sé que molta gent parla massa, especialment l'americà, que no calla mai, i deixa anar una rialla cada cop que parla de tu, i sona estrany quan posa el teu nom al costat de gent de qui no has sentit parlar mai, Allende Lumumba, un nom que sona com el país d'on va venir Kunta Kinte. L'americà generalment es tapa els ulls amb ulleres de sol com si fos un predicador vingut d'Amèrica per parlar amb els negres. Ell i el cubà de vegades vénen junts, de vegades sols, i quan l'un parla l'altre sempre calla. El cubà no emprenya amb armes perquè diu que les armes s'han de fer servir quan són necessàries.

I jo sé que solia dormir en una llitera i sé que ma mare era una puta i el meu pare era l'últim home bo del gueto. I sé que vam estar mirant uns quants dies la teva gran casa a Hope Road i va arribar un moment que vas sortir a parlar amb nosaltres com si fossis Jesucrist i nosaltres fóssim Judes Iscariot, i vas fer que sí amb el cap com dient vinga aneu a fer el que heu de fer. Però no puc recordar si et vaig veure o algú em va dir que t'havia vist i per això em penso que també et vaig veure sortint pel porxo de darrere, menjant una llesca de fruit de pa, i ella va sorgir d'enlloc com si tingués coses molt importants per fer fora de casa en aquelles hores de la nit i es va espantar de veure que no portaves roba, llavors va allargar la mà per agafar el teu fruit perquè volia menjar encara que al rastafari no li agrada que les dones es deixin anar així, i vau apagar els llums i vau muntar una festa de sexe i jo em vaig guardar prou de veure-ho o sentir-ho, i després tu vas escriure una cançó sobre això. El noi de Concrete Jungle amb la mateixa moto de color verd elegant va venir durant quatre dies a les vuit del matí i a les quatre de la tarda

a buscar el sobre marró fins que la nova brigada de seguretat el va fer marxar. També estem assabentats d'aquest assumpte.

A Eight Lanes i a Copenhagen City tot el que pots fer és mirar. Una veu dolça a la ràdio diu que el crim i la violència s'estenen pel país i que cal veure si les coses canviaran, però tot el que podem fer aquí a Eight Lanes és mirar i esperar. I veig com l'aigua bruta de merda baixa lliurement pel carrer i espero. I veig com la mare accepta dos homes per vint dòlars cadascun i un més que en paga vint-i-cinc per quedar-se a dins en comptes de retirar-se, i espero. I veig el pare tan fart i cansat d'ella que l'apallissa com una gossa. I veig com el zinc de la teulada es rovella i es torna marró, i després la pluja l'omple de forats com un formatge estranger, i veig set persones en una habitació i una dona prenyada i gent follant igualment perquè és tan pobra que no es pot permetre ni sentir vergonya, i espero.

I la petita habitació es torna cada cop més petita, i cada cop vénen més germanes germans cosins del camp i la ciutat cada cop creix més i més i no hi ha lloc per a un *rub-a-dub* ni per fer res ni pollastre per al curri i si n'hi ha és massa car i aquella nena rep una punyalada perquè saben que li donen diners per menjar cada dimarts i als nois els agrada que em faci gran i no vagi gaire a l'escola, i que no pugui llegir *Dick and Jane* però conegui la Coca-Cola, i vull anar a un estudi i gravar una cançó, i cantar cançons d'èxit i sortir del gueto, però Copenhagen City i Eight Lanes són massa grans, i cada cop que arribes al final, el final s'allunya de tu com una ombra fins que tot el món és un gueto, i esperes.

Et veig afamegat i esperant i sé que és només qüestió de sort, romancejant al voltant de l'estudi i Desmond Dekker diu a l'home que et doni un descans i et dona el descans perquè et sent la fam a la veu fins i tot abans de sentir-te cantar. Graves una cançó, però no és una cançó d'èxit, ja és massa bonica per al gueto, perquè hem deixat enrere el temps en què les coses boniques feien la vida de la gent més fàcil. Et veiem com intentes enfilete dotze pams per

damunt de nosaltres i volem veure com caus. I sabem que ningú vol que siguis un noi dur perquè tens aspecte d'intrigant.

I després desapareixes i te'n vas a Delaware i tornes, intentes cantar l'ska, però l'ska ja ha abandonat el gueto i s'ha instal·lat als barris alts. L'ska agafa l'avió i se'n va a l'estranger per ensenyar a la gent blanca que és com el twist. Això potser fa sentir orgullosos els sirians i els libanesos, però quan els veiem al diari posant amb les hostesses d'avió no n'estem orgullosos, els trobem molt estúpids. Fas una altra cançó, aquest cop sí que és un èxit, però cap èxit et pot fer sortir del gueto si graves èxits per a un vampir. Un èxit no et pot convertir en Skeeter Davis o en l'home que els canta *Gunfighter Ballads*.

En aquell moment, un noi com jo se separa de ma mare, i ella es dóna per vençuda. El predicador diu que hi ha un espai buit creat per Déu dins de cadascú, però l'únic que té la gent del gueto per omplir aquest buit és el seu buit. 1962 és un any com qualsevol altre, i la gent encara parla en veu baixa, perquè mai no ho va poder dir a crits, que quan Artie Jennings va morir de sobte es va emportar el somni amb ell. El somni de què? No ho sé. La gent és estúpida. El somni no se'n va anar, la gent no reconeix un malson quan hi és al mig. Més gent va començar a venir al gueto perquè Delroy Wilson va cantar *Better Must Come*, i l'home que es va convertir en primer ministre també ho cantava. El millor ha d'arribar. Homes que semblen homes blancs però parlen malament com els negres quan cal cantant *Better Must Come*. Dones vestides com la reina que mai no es van preocupar del gueto fins que va esclatar a Kingston cantant *Better Must Come*.

Però primer ve el pitjor.

Mirem i esperem. Dos homes porten armes al gueto. Un home m'ensenyava com fer-les servir. Però la gent del gueto ja feia molt de temps que solien matar-se els uns als altres. Amb qualsevol cosa que poguéssim trobar: bastons, matxets, ganivets, piolets, ambolles de soda. Matàvem per menjar. Matàvem per diners. De vegades un

home és assassinat perquè ha mirat un altre home d'una manera que no li ha agradat. I no cal una raó per matar. Això és el gueto. La raó és per a la gent rica. Nosaltres tenim la bogeria.

La bogeria puja per un bon carrer del centre de la ciutat i veu una dona vestida a l'última moda i vol acostar-s'hi i robar-li la bossa, sabent que no és tant per la bossa ni pels diners que tant desitgem com pel crit en veure que et tires damunt de la seva cara bonica i li vols arrencar la felicitat dels llavis i la joia dels ulls i matar-la allà mateix i violar-la abans o després de matar-la perquè això és el que fem els nois durs com nosaltres amb les dones decents com ella. La bogeria que et fa seguir un home ben vestit per King Street, on la gent pobre no hi va mai, i veure'l tirar un sandvitx, pollastre, l'olors i et preguntes com pot haver-hi gent tan rica que faci servir el pollastre per ficar-lo així entre dues llesques, i passes pel costat de les escombraries i el veus, encara dins del paper d'alumini, ben fresc, no marró com les altres escombraries i sense cap mosca, i penses que potser sí, i penses que sí, que ho has de fer, només per veure quin gust té el pollastre sense ossos. Però dius que no estàs boig, que la bogeria que tens dins teu no és la de la gent boja, sinó una bogeria rabiosa, perquè saps que l'home ha tirat el sandvitx perquè volia que ho veiessis. I et promets que un dia el noi dur començarà a sortir a caminar amb un ganivet, i que la propera vegada li saltaràs al damunt i l'hi clavaràs al pit.

Però l'home sap que els nois com jo no poden caminar pel centre gaire temps sense ser atacats per Babilònia. Només cal que un policia vegi que no porto sabates perquè em cridi què cony fas per aquí entre la gent decent, negre fastigós? I em dona dues opcions. Arrencar a córrer per un dels carrerons que travessen la ciutat, de manera que em pugui perseguir i disparar-me en privat. Té moltes bales a la cambra, o sigui que alguna segur que em tocarà. O bé retirar-me després de ser colpejat amb la porra a la temple davant de la gent decent, de manera que em cauen unes quantes dents i deixo de sentir-hi bé d'una orella, i el policia diu

que et serveixi de lliçó per no tornar a sortir del teu gueto brut i pudent. I jo els veig i espero.

Però llavors tornes encara que ningú no sap quan havies marxat. Les dones volen saber per què has tornat si sempre pots aconseguir coses fantàstiques com l'arròs Uncle Ben's a Amèrica. Ens preguntem si has anat allà a cantar cançons d'èxit. Uns quants ens quedem mirant com travesses el gueto com un peix petit en un riu enorme. Ara entenc el teu joc però llavors no ho veia, com et vas fer amic del pistolero, amb el rastafari que sonava tan bé, amb aquell home dolent i aquell noi dur i fins i tot del meu pare, de manera que tots et coneixien prou per apreciar-te, però no tant com per comptar amb tu. Cantes sobre qualsevol cosa per aconseguir un èxit, fins i tot sobre coses que només tu coneixes i que no interessen a ningú més. *And I Love Her*, perquè Prince Buster versiona *You Won't See Me* i aconseguix un èxit. Utilitzes el que tens, fins i tot una melodia que no és teva, i la cantes fort i amb insistència i cantant surts del gueto. Cap al 1971 ja vas sortir a la televisió. Cap al 1971 vaig disparar el meu primer tret.

Tenia deu anys.

I la vida del gueto no significa res. Matar un noi no és res. Recordo l'última vegada que el pare va intentar salvar-me. Va tornar corrents a casa de la fàbrica, ho recordo perquè la cara m'arribava al seu pit quan ens vam trobar i ell encara panteixava com un gos. Vam passar la resta del vespre a casa, de genolls. És un joc, va dir, massa fort i massa de pressa. Qui s'aixequi primer perd, va dir. I jo m'aixeco perquè tinc deu anys i sóc un nen gran i estic cansat del joc, però ell crida i m'agafa i em clava un cop al pit. I jo panteixo i esbufego tan fort que vull plorar i odiar-lo però llavors passa una cosa volant i rebot a la paret com si algú hagués començat a tirar grava. I després una altra i una altra. I després travessen la paret *pap-pap-pap-pap-pap-pap* excepte l'última bala que encerta un pot, pam, i després sis, set, deu vint bales s'encasten a la paret com un *txactxactxactxactxactxactxac*. I ell m'agafa i intenta tapar-me les orelles

però amb tanta força que no s'adona que em fica el dit a l'ull. I sento les bales i el *pap-pap-pap-pap-pap-pap* i el *ziuuubummm*, i noto com el terra tremola. I la dona crida i l'home crida i el noi crida com quan una vida és segada i el crit s'apaga amb la sang que puja per la gola i ofega la veu a la boca. I ell m'agafa i em tapa la boca i vull mossegar-lo i li mossego la mà perquè també em tapa el nas i crido sisplau papa no em matis, però ell em sacseja i em pregunto si allò és com el balanceig de la mort i si el terra torna a tremolar i veig peus, peus pertot arreu, homes corrent i passant i corrent i rient i cridant que tots els homes d'Eight Lanes moriran. I el papa m'estira a terra i se'm posa al damunt i em pesa i em fa mal el nas i fa olor de motor de cotxe i sento el seu genoll o alguna cosa per l'estil damunt l'esquena i el terra té un gust amarg i sé que és el netejador de color vermell i vull que s'aparti de mi i l'odio i tot sona com recobert amb mitjons. I quan finalment s'aparta, a fora la gent crida però ja no hi ha *pap-pap-pap-pap-pap* ni *ziuuubummm*, però ell crida i jo l'odio.

Dos dies després la mare torna rient perquè sap que el seu vestit nou és l'única cosa bonica que hi ha en tot el maleït gueto, i ell la veu perquè no ha anat a treballar, perquè ningú no se sent prou segur per sortir al carrer, i li diu maleïda puta, encara fas l'olor dels homes que se t'han tirat. I l'agafa i li clava un cop de puny a la panxa, i ella li crida que un home de debò no abusa així d'algú que té menys força, i ell li diu ara veuràs el que és un home de debò, i l'agafa pels cabells i l'arrossega fins a l'habitació i jo m'ho miro des de sota els llençols on el pare m'ha ficat per amagar-me per si vénen pistolers durant la nit, i agafa un pal d'escombria i l'apallissa de cap a peus per davant i per darrere i ella crida i suplica i gemega i ell diu esperat bandarria mala puta dels vestits bonics, ara te'l ficaré pel cony, i agafa el pal d'escombria i l'obre de cames a puntades de peu i després la fa fora de casa i li tira els vestits, i jo penso que és l'última vegada que veurem la mare, però ella torna l'endemà, embenada com la mòmia de la pel·lícula que es pot veure per trenta cèntims al Cinema Rialto, i l'acompanyen tres homes.

Tots tres agafen el pare però el pare lluita, lluita com un home, fins i tot els clava cops de puny com John Wayne en una pel·lícula, com se suposa que ha de lluitar un home de debò. Però ell només és un i els altres són tres, i aviat quatre. I el quart no entra fins que els altres ja han deixat el pare com un tomàquet esclafat, i diu em dic Funnyboy, jo seré el proper don, i tu com et dius? Saps com et dius? Et pregunto si saps com et dius, merdeta! I la mare riu però sona com una respiració asmàtica i Funnyboy diu et penses que ets gran cosa perquè treballes a la fàbrica? Jo sóc qui t'ha aconseguit la feina a la fàbrica i si vull te la puc prendre, merdeta. Saps com et dius, merdeta? Et dius informador. I diu als altres que s'apartin.

I diu saps per què em diuen Funnyboy? Perquè no m'agafo res a broma.

Fins i tot enmig de la foscor, Funnyboy es veu més clar que quasi tothom, però la seva pell sempre és vermella, com la sang que té sota la pell o com la gent blanca que s'està al sol massa estona, i té els ulls grisos com un gat. I Funnyboy diu al pare que morirà, que morirà ara mateix, però si li dóna gust viurà com el lleó de *Born Free*, l'únic és que haurà d'abandonar el gueto. I diu és l'única manera que visquis i diu altres coses, i zip s'abaixa la bragueta i se la treu i repeteix vols viure? Vols viure? I el pare vol viure i escup i Funnyboy apunta el pare amb la pistola prop de l'orella. I parla al pare del camp i d'on pot anar i on es pot emportar el nas de mocs, i quan diu nas de mocs jo tremolo però ningú no sap que estic sota els llençols. I diu vols viure? Vols viure? Una vegada i una altra i una altra com una nena rondinaire i frega els llavis del pare amb la pistola i el pare obre la boca i Funnyboy diu si intentes mossegar-me-la et dispararé al clatell i tu mateix et sentiràs morir, i l'hi fica a la boca del pare i Funnyboy diu la mames com un peix mort, i gemega i gemega i gemega i es folla el cap del pare i després s'aparta i posa dret el cap del meu pare i dispara. *Pap*. No sona com el pam de les pel·lícules de cowboys i com quan Harry Callahan dispara, sinó com un sorollós *pap* que fa tremolar l'habitació. La

sang esquitxa la paret. El meu crit sufocat sona al mateix temps que el tret, de manera que ningú sap que estic sota els llençols.

La mare torna corrents i es posa a riure i clava una puntada de peu al pare i Funnyboy se li acosta i li dispara a la cara. Ella em cau a sobre, de manera que quan diu busqueu el nen miren a tot arreu menys sota la mare. Què us sembla, aquest mariconet, que em diu que me la mamarà com si fos una dona i que em donarà gust si el deixo viure? I me l'agafa i em fa trempar, aquest pervertit, què us sembla?, diu als homes que em busquen, però tinc la mare al damunt i la seva mà davant la cara i miro a través dels seus dits com si fos una gàbia, i no ploro, i Funnyboy continua dient que el pare és un mariconet, que ha de ser un mariconet perquè la seva dona sigui una puta i hagi de treure a passejar el seu cony, i després diu no expliqueu res de tot això a Shotta Sherrif.

La casa està en silenci. Aparto la mare i estic content que sigui fosc però no puc sortir perquè podrien agafar-me, o sigui que miro i espero. Espero com si el pare s'hagués d'aixecar de terra i acostar-se'm per dir-me que l'anglès és la millor assignatura de l'escola, perquè fins i tot si vols trobar feina de manyà ningú no et donarà feina si parles malament, i parlar bé és la cosa més important, fins i tot abans d'aprendre un ofici. I que un home ha d'aprendre a cuinar encara que sigui cosa de dones, i parla i parla i parla massa, com sempre ha parlat massa, i de vegades parla tan fort que em pregunto si vol que el sentin des de la casa del costat i aprendre també coses d'ell, però no, encara és a terra i em diu que corri, que corri perquè tornaran a prendre-li les sabates Clarks i qualsevol altra cosa de valor que hi hagi a la casa, i destrossaran tota la casa buscant diners encara que tingui tots els diners al banc. És al costat de la porta, li agafó les Clarks però li veig el cap i vomito.

Les Clarks són massa grosses i jo *clapclapclap* vaig cap a la part de darrere de la casa, a fora no hi ha res més que la vella via i arbus-tos, i salto per damunt de la meva maleïda puta mare, que fa una batzegada com si vos viva, però és morta, i m'enfilo a la finestra i

salto. Les Clarks són massa grosses per córrer de manera que me les trec i corro a través dels arbustos i les ampolles trencades i la merda humida i la merda seca i els focs encara no apagats del tot i la via morta em treu d'Eight Lanes i jo corro i corro i m'amago rere les mimoses púdiques fins que el cel es torna de color taronja, després rosa, després gris, i després el sol es pon i surt la lluna. Quan veig passar tres camions plens d'homes corro fins que arribo als camps d'escombraries, i durant unes quantes milles no veig res més que deixalles, trastos i porqueria. Tot el que tirava la gent de la part alta de la ciutat, munts d'escombraries alts com turons i valls i dunes com en un desert i tot cremant i jo corrent sense parar fins que no vaig tornar a veure gueto i una barrera al costat d'un camió i vaig continuo corrent i un home crida i una dona xiscla i les cases es veuen diferents, més juntes i atapeïdes, i un home surt amb una metralladora però una dona crida només és un noi i sagna, i algú em fa la traveta i caic i començo a cridar i vénen dos homes i un m'apunta amb una pistola i jo respiro amb dificultat com el pare quan dormia i l'home de la pistola se m'acosta i em crida d'on ets? Fas una olor com aquells maricons d'Eight Lanes, i l'altre diu és un nas de mocs i va ple de sang, i l'altre diu i si et disparem, noi? Jo no puc parlar, l'únic que puc dir és que les Clarks són bones sabates, les Clarks són bones s... i l'home de la pistola és a punt de disparar i algú crida com li agrada fer anar la pistola, al maleït Josey Wales, no tot s'arregla amb un bam-bam, i els dos homes s'aparten, però hi ha un munt de gent, incloent-hi dones. Llavors obren un espai com Moisès va obrir les aigües del mar Roig i un home ve cap a mi i s'atura.

Shotta Sherrif ara mata els seus? No sap racionar els homes forçuts?, diu. Deu ser el control de natalitat d'Eight Lanes. Tothom riu. Dic mama i papa i no puc dir res més però ell assenteix amb el cap i m'entén. Vols venjar-te, oi?, diu, i jo vull dir pel pare però no per la mare, però tot el que dic és s-s-s-s-s, i faig que sí amb el cap com si m'haguessin colpejat tan fort que no pogués parlar. Ell diu

aviat, aviat, i crida una dona i ella intenta agafar-me però jo aparto les meves Clarks i l'home es posa a riure. És un home enorme i porta una samarreta de malla blanca que brilla amb els llums del carrer i li il·lumina la cara, en bona part oculta per una barba, té els ulls grossos i també brillants i somriu tant que amb prou feines t'adones que té els llavis gruixuts, o que quan deixa de somriure i les galtes se li enfonsen, la barba li forma una pronunciada V a la cara i els seus ulls et miren fredament. L'home diu fem-los saber que no hi ha cap gos del gueto que visqui a Copenhagen City, i després em mira com si pogués parlar sense dir res però sé que veu alguna cosa útil en mi. Diu doneu aigua de coco a aquest noi i la dona diu sí, Papa-Lo.

I visc a Copenhagen City des d'aleshores i veig Eight Lanes i espero el moment. I veig un home a Copenhagen City amb tan sols un ganivet, després amb una pistola de cowboy, després amb un M16, després amb una pistola tan grossa que amb prou feines pot agafar-la, i faig dotze anys, o almenys això em sembla, perquè Papa-Lo va fixar que el dia en què em va trobar seria el meu aniversari, i també em dóna una pistola i m'anomena Bam-Bam. I vaig als camps d'escombraries amb uns altres nois i aprenc a disparar però el retrocés em fa ensopegar i ells riuen i em diuen nas de mocs, i jo els dic això és el que em va dir la vostra mare l'última nit quan me la vaig follar i ells riuen i un altre home, l'home que es diu Josey Wales, em posa la pistola a la mà i m'ensenya a apuntar. Em faig gran a Copenhagen City i veig com les armes canvien i sé que no vénen de Papa-Lo. Vénen dels dos homes que porten armes al gueto i de l'home que m'ensenya a fer-la anar.

Nosaltres, els siris, els americans i Doctor Love al costat de la cabana, prop del mar.

BARRY DIFLORIO

Només hi ha un rètol penjat a fora, però és tan gros que fins i tot el teu interior pot veure les corbes grogues del logotip inclinat per damunt de la teulada. És tan enorme que un dia està condemnat a caure, potser quan un nen vulgui entrar corrent perquè ha plegat més d'hora de l'escola. I aquest nen, d'acord?, travessarà el llindar de la porta quan l'enorme logotip comenci a grinyolar, però no el sentirà de tan fort que ronca el seu petit estómac, i quan intenti obrir la porta li caurà tot al damunt. El pobre fantasma del nen renegarà com un maleït mariner quan s'adoni de què l'ha esclafat: «King Burger: La Casa del Whamperer».

També hi ha un McDonald's més avall a Halfway Tree Road. El logotip és blau i la gent que hi treballa jura que Mr. McDonald és a l'habitació del fons. Però jo sóc al King Burger, La Casa del Whamperer. Aquí ningú ha sentit mai parlar del senyor Burger King. A dins, les cadires són de plàstic groc, les taules són de fibra de vidre vermell i el menú fa pensar en aquells anuncis del cinema que diuen «Properament». El lloc no és mai ple a les tres de la tarda, i naturalment aquest és el motiu pel qual vinc aquí. Les aglomeracions de gent sempre m'han posat nerviós; a la mínima, un grup es converteix en una multitud. Em pregunto si aquesta tranquil·litat es deu al fet que a fora tot està massa net. Sóc a Jamaica des del gener.

Hi ha un cartell darrere de la caixa que diu que si la teva hamburguesa no està a punt en cinc minuts et surt gratis. Fa dos dies, quan vaig assenyalar el meu rellotge setze minuts després, ella em va dir que només s'aplicava a les hamburgueses amb formatge. Ahir, quan la meva hamburguesa amb formatge es va retardar, em

va dir que només s'aplicava als sandvitxos de pollastre. Val més no enfadar-s'hi, potser la pobra noia va curta d'hamburgueses. De fet, ningú no entra aquí. Una de les coses que més odio dels meus compatriotes americans: sempre que van a algun país estranger, la primera cosa que fan és intentar portar-hi tantes coses d'Amèrica com poden, encara que sigui el menjar en una cafeteria de merda. Sally, que està aquí des de l'administració Johnson, mai no ha tingut cervell vegetal i peix salat, encara que probablement sóc la persona número dos milions que li diu nena, és com els ous remenats però millor. Als meus nens els encanta. La meva dona voldria poder donar-los salsa Manwich o Ragú, o fins i tot Hamburger Helper, però s'ha de tenir molta sort per trobar-ne en algun supermercat. S'ha de tenir molta sort per trobar qualsevol cosa, de fet.

La primera vegada que vaig aconseguir pollastre saltejat, un noi a la cruïlla entre Constant Spring Road i alguna altra avinguda, se'm va acostar al cotxe i, abans que tingués temps de buscar la maneta trencada per apujar el vidre, em va cridar: senyor, ha menjat mai pollastre saltejat? Era alt i escardalenc, un negre enorme, amb les dents i els músculs brillants, massa músculs per a la seva edat, però l'home, un noi en realitat, feia olor de pebre de Jamaica, de manera que vaig baixar del cotxe i el vaig seguir fins a la seva botiga, una petita barraca feta amb fustes, amb el sostre de zinc i pintada amb ratlles blaves, verdes, grogues, taronges i vermelles. L'home va agafar el matxet més gran que he vist en tota la meua vida i va tallar un tros de cuixa de pollastre com si fos mantega calenta. Me'l va allargar i jo anava a menjar-me'l però ell va tancar els ulls i va fer que no amb el cap. Ho va fer de la manera més ferma, pacífica i determinada. I abans que tingués temps de dir res, em va assenyalar una gerra enorme i translúcida que semblava que feia temps que hi era. En fi, us asseguro que no sóc gens temerari, tot i que la meua dona diria que estic boig. Era una gerra immensa plena de pasta de bitxo trinxat. Vaig sucari-hi el pollastre i em vaig ficar tot

el tros a la boca. Recordeu aquell episodi del Correccamins en què la bomba del Coiot esclata després que se l'hagi empassat i li surt fum del nas i les orelles? O us imagineu el típic idiota que entra per primera vegada en un bar de sushi i es fica una culleradeta de wasabi a la boca? Doncs això és el que em va passar a mi. No crec que l'home sabés que els blancs ens podem posar tan vermells. Vaig estar plorant i amb singlot almenys durant un minut. Algú m'havia omplert la boca de sucre i gasolina, havia encès un llumí i bum. Hòstiaputamecagumlaputaquehovaparirtot! Recordo que després vaig tossir fins que ho vaig treure tot.

Vaig preguntar a la caixera del King Burger si mai no s'havien plantejat fer hamburguesa saltejada. És menjar del gueto?, va preguntar, i va adoptar el típic posat burleta de les jamaicanes, va tancar els ulls, va aixecar la barbeta i es va girar. Vinc aquí cada dia i amb la noia sempre tenim la mateixa conversa. Em diu: què vol? Una hamburguesa amb formatge. Vol una llimonada o una llet batuda per acompanyar? No, només una soda D&G. Això és tot? Sí. La Whamperer s'assembla en tot a una Whopper, menys en el gust. Fins i tot l'enciam podria ser millor, és massa aigualit i amargant en aquesta hamburguesa que demano cada dia només per divertir-me, i quan ho explico als meus fills es pensen que el seu pare està grillat.

El sol ja cau i s'acosta el vespre. Però aquest país necessita una bona discoteca. Anar canviant de país cada tres o cinc anys és el que em permet no tornar-me boig. Però ningú va de punta a punta de la Companyia sense tornar-se boig. Unes quantes de les ximpleries més enormes les vaig sentir dir al meu anterior cap d'estació, abans que s'hagués d'enfrontar a un seriós cas de consciència. El seu fill és aquí, va venir amb un vol DC301 des de Nova York. Fa tres dies que és aquí i no té ni idea que sé que és aquí. No és que ell em conegui ni res, el Dia de Portar el Teu Fill a la Feina no va ser una de les idees que va difondre el seu pare. No és cap secret el motiu pel qual és aquí, però quan el fill d'un antic cap de la Companyia

apareix de sobte a Jamaica, fins i tot algú que disposa d'informació confidencial comença a preguntar-se si se li ha escapat res.

De fet, és un cineasta, o un d'aquests nens rics amb prou diners per comprar-se la seva pròpia càmera. Va arribar amb un munt de fotògrafs i gent del cinema amb motiu d'aquest concert per la pau que ha organitzat aquest músic de reggae que diuen que és tan bo. Sí, suposo que és bo, i encara que estic aquí només des del gener, fins i tot jo me n'adono que aquest país necessita alguna mena de pau. No vindrà d'aquest paio de l'oficina del primer ministre, però ja s'ha fet alguna cosa. El gran músic de reggae actuarà en un concert organitzat pel partit del primer ministre, cosa que quasi converteix el músic en una persona d'interès. L'ambaixada ha rebut notícies que vindrà Roberta Flack, i Mick Jagger i Keith Richards ja són aquí. Els refotuts Rolling Stones.

No, jo no escolto la música del gran paio del reggae. El reggae és monòton i avorrit, i el bateria deu tenir la feina més mandrosa del món juntament amb la de caixera del King Burger. Jo prefereixo l'ska, prefereixo Desmond Dekker. Ahir vaig preguntar a la caixera del King Burger si li agradava *Ob-La-Di, Ob-La-Da*, i em va mirar com si li acabés de demanar que em fes un petó. No la conec, em va dir. Així què escoltes, li vaig dir. Què toquen a la jam session? Ella va dir Big Youth i Mighty Diamonds. Jo vaig dir molt bé, Mighty Diamonds i Big Youth són bons, però han sortit en cap refotuda cançó dels Beatles, com Desmond Dekker? Ella va dir: senyor, faci el favor de cuidar el seu llenguatge, aquest és un establiment respectable.

Com es construeix un accident? Ningú a la Companyia és indispensable, però de vegades em pregunto per què no criden algú altre. Almenys no em van tenir fent tasques preliminars a Montevideo. Allò sí que va ser un bon embolic. Però m'agrada tenir una feina de la qual no puc parlar. Això fa que em resulti més fàcil guardar altres secrets. La meva dona finalment va entendre que mentre estiguem casats hi haurà coses que ella no sabrà mai

i que s'haurà d'acostumar a les coses a les quals s'acostumen totes les nostres dones. A saber dos de cada quatre fets. A assabentar-se de cinc de cada deu viatges. D'una de cada cinc morts. No crec que sàpiga exactament què faig. Almenys això és el que intento creure aquesta setmana. Sóc a Jamaica i quasi tot marxa com estava previst, que és una manera estúpida de dir que tot resulta tan fàcil que és força avorrit treballar aquí. De fet, no em sorprèn, els jamaicans tendeixen a reaccionar exactament com et penses que ho faran. Això potser és relaxant per a uns quants, o potser només un alleujament.

Però tornem al moment en què em vaig trobar aquell noi del pollastre saltejat, era el mes de maig i no passava per aquella zona perquè de sobte volgués experimentar la Jamaica real. El que feia era seguir un home que anava dins d'un cotxe a quatre vehicles de distància del meu. Una persona d'un gran interès que un taxista va recollir al Constant Spring Hotel. Al principi vaig pensar que m'havien enviat aquí per vigilar-lo de prop, però vaig descobrir que era ell, qui em vigilava de prop. Treballava per a la companyia fins que també es va trobar amb un cas terminal de consciència. Això és el que passa quan algú de les altes jerarquies encara intenta reclutar fracassats procedents de les universitats de l'Ivy League,¹ inútils de l'escola preparatòria, Kim Philbys² americans disposats a xerrar-ho tot. Quan jo vaig descobrir que ell era a Jamaica, ell ja havia descobert que jo era aquí. No treballo exactament en secret, ja és massa tard per a això. Tenint en compte això, no podia permetre

-
1. L'Ivy League, Lliga Ivy o Lliga de l'Heura, és una associació de vuit universitats privades del nord-est dels Estats Units d'Amèrica que compten amb un gran prestigi.
 2. Harold Adrian Russell o «Kim» Philby (1912-1988) va ser un membre d'alt rang de la intel·ligència britànica, qui no obstant això era un marxista convençut que servia com a agent de l'NKVD soviètic i del seu successor, el KGB.

que aquest home xerrant provoqués un embolic que jo després hagués d'arreglar. Llàstima que no tingués autorització per procedir. Encara no s'ha acabat del tot i ja trobo a faltar la Guerra Freda.

Bill Adler se'n va anar de la Companyia amb amargura el 1969. Potser era un comunista descontent, però d'aquests encara n'hi ha grapats a la Companyia. De vegades els bons són els pitjors i els mediocres són simples funcionaris que es limiten a fer la seva feina. Però els bons es converteixen en algú com ell o algú com jo. I ell de vegades era molt bo. Després d'acabar la seva actuació a l'Equador, una feina de quatre anys que va dur a terme, per dir-ho així, amb *brio*, l'únic que vaig haver de fer va ser netejar una mica els enderrocs. Per descomptat, hauria preferit recordar-li aquell preciós merder de Tlatelolco.³ El cap em va anomenar innovador, però jo només vaig seguir el reglament d'Adler. Per exemple, amb micròfons al sostre, com el que va utilitzar a Montevideo. Sigui com sigui, va abandonar la CIA el 1969 amb un cas de consciència crític i des d'aleshores no ha deixat de crear problemes i de posar vides en perill.

L'any passat va publicar un llibre no gaire bo però que contenia revelacions explosives. Sabíem que ho faria, però l'hi vam permetre suposant correctament que potser les seves informacions desfasades serien una bona maniobra de distracció que ens permetria continuar fent la feina real. Va resultar que les seves informacions eren molt bones, i per què no ho havien de ser, si un hi pensa. També va dir noms. De gent de dins de la Companyia. Les altes jerarquies no ho van llegir, però sí que ho va fer Miles Copeland, un altre fracassat petulant que va dirigir l'oficina del Caire. Va ordenar reestructurar de dalt a baix l'oficina de Londres. Després Richard Welch va ser assassinat el 17 de novembre, a Atenes, per un grup terrorista de segona categoria que no hauríem fet vigilar ni per un aprenent.

3. Matança d'estudiants el 2 d'octubre de 1968 a Mèxic, en què van morir més de 300 persones.

Però tenint en compte tot això, fins i tot sabent de què era capaç, encara no tenia ni idea de per què Adler era aquí. No era un convidat oficial del govern; això hauria estat un error irreparable del primer ministre, sobretot després d'haver xerrat amb Kissinger feia només uns quants mesos. Però el primer ministre estava realment content que ell fos aquí. Mentrestant, espero ordres dels superiors per neutralitzar l'amenaça d'aquest home, o almenys silenciar-la. El Jamaica Council for Human Rights el va convidar, cosa que em va obligar a obrir una nova fitxa al meu escriptori ja massa ple. En qüestió de pocs dies, el paio feia discursos, llargs discursos en què deia tota mena de bestieses, com que es deia Castro o una cosa així. Dient que gent com jo estaven amb ell a l'Amèrica Llatina i que estava disgustat amb el que veia, especialment a Xile, quan vam permetre que Pinochet prengués el poder.

No em va anomenar, però jo sabia de qui parlava. Ens va tractar de genets de l'apocalipsi que sembràvem la inestabilitat per allà on passàvem. Era dramàticament impecable, i no parava de retreure's que bona part de tot allò era conseqüència del seu propi reglament. I això és el que aquest primer ministre necessitava, una bonica paraula ben llarga com desestabilització per convertir-la en una maleïda cançoneta que pogués anar repetint. Però ens va posar a la defensiva d'una manera que estic segur que no es tornarà a produir. Naturalment, els únics que escoltaven eren els de la revista *Penthouse*. Maleït sia, per què la consciència d'Amèrica s'ha de dedicar a airejar misèries per viure? Que hi hagi paios com Adler, que de sobte desenvolupen aquest sentit de tenir la missió d'exposar la maldat d'Amèrica quan l'únic que passa és que són homes blancs amb mala consciència que no saben quan abandonar. I la Companyia no podia decidir si jo havia de posar fi a les seves activitats.

En cert moment va dir que tenia evidències que la Companyia estava darrere d'un incendi provocat en uns habitatges d'Orange Street, de l'assassinat d'uns quants cubans a Jamaica i de certs conflictes laborals al moll. Va dir que tenia evidències que la Com-

panyia finançava el partit de l'oposició, cosa ben absurda tenint en compte que era una iniciativa estúpida confiar diners a algú al Tercer Món. No sé per què no van enviar simplement un article a *Mother Jones* o *Rolling Stone* o una cosa així. Abans que la Companyia em donés instruccions precises de què havia de fer, ell ja havia marxat, a Cuba, com em deien els meus ulls i les meves orelles. Però el bastard ja havia fet molt de mal. Havia donat noms als jamaicans, una maleïda llista de noms. El meu no hi era, però sí el d'onze membres de l'equip de l'ambaixada, i revelava la veritable identitat de set agents, que van haver de desaparèixer abans que algú descobrís que els coneixien amb noms falsos. Per culpa d'Adler vaig haver de començar de zero. A la meitat de setembre d'un any que no va fer favors a ningú. I començar de zero va provocar uns quants problemes.

En passar pel seu despatx vaig sentir per casualitat que Louis parlava per telèfon sobre un embarcament al moll que havia anat malament. Vaig fer unes quantes comprovacions. Ningú de l'oficina havia ordenat un embarcament de cap mena, i si algú ho hagués fet no hauria passat per la duana jamaicana, perquè hi roben dues terceres parts del que hi passa. L'accés a la informació és tan útil per a ell com ho és per a mi, però no m'agrada que un refotut agent en algun lloc de Cuba descobreixi alguna cosa abans que jo suposi que me n'hauria d'haver adonat. Això significa que aquests tafaners dels nivells més baixos de l'organització tenen més llibertat de moviments que jo, tot i que jo se suposa que dirigeixo tot aquest maleït espectacle. Louis no semblava gaire disgustat mentre explicava això a qui sap qui, i jo em vaig cansar d'estar-me dret al costat de la seva porta com si volgués xafardejar.

La dona m'ha trucat no fa gaire per dir-me que se li han tornat a acabar les cireres amb marrasquí. Ja t'ho he dit, la Guerra Freda encara no s'ha acabat del tot i ja la trobo a faltar.

PAPA-LO

Escolteu-me ara. El vaig avisar, ja ho sabeu, benèvols senyors. Fa temps que el vaig avisant que hi ha gent propera, amics i enemics, que li volen causar molts problemes. Cadascun de nosaltres en coneix almenys un, oi? El tipus d'home que té una actitud concreta. Que sempre tenen una noció però mai no acaben de tenir ni una sola idea. Sempre amb unes intencions però sense cap pla concret. Hi ha gent així. I el meu amic és la súper estrella més gran del món, però es pensa que ha sortit del gueto com a amic. Jo no diré qui és, però aviso el Cantant. Li dic tens gent a prop teu que no vol res més que enfonsar-te, em sents? Estic cansat de dir-l'hi. Cansat i avorrit. Però ell no fa res més que riure amb aquelles rialles que ocupen tota l'habitació. Unes rialles que sonen com si ja tingués un pla.

La gent pensa que jo ho entenc tot del tot. Això no és mentida, magnífics senyors, però ja ho sabeu, de vegades sé les coses massa tard, i què passa quan saps les coses massa tard? Doncs que més valdria que no les haguessis sabut, com deia ma mare. És pitjor trobar-se de cop que t'has d'enfrontar al passat des del present. És com adonar-te que algú t'ha robat al cap d'un any.

Mireu-me. Veieu tot això? Des del vell cementiri de l'oest, el port al sud i tot el sud de West Kingston? Jo governo això. Eight Lanes és PNP, o sigui que ja es cuiden dels seus propis assumptes. Vosaltres teniu el territori del mig pel qual hem de lluitar i que de vegades perdem. Ell vivia a Trench Town, per això hi ha gent que el considera un seguidor del Partit Nacional del Poble. Però jo el protegiré passi el que passi i ell farà el mateix amb mi.

Però els nois nous, aquests nois nous que mai no han ballat el *rocksteady* i no es dediquen a crear bon ambient, aquests nois no

treballen per a ningú. Jo treballo per al Partit Laborista de Jamaica en verd, i Shotta Sherrif controla per al Partit Nacional del Poble en taronja, però aquests nois nous només treballen per al partit de la seva butxaca de darrere. Ja no els podem controlar.

Fa uns quants mesos, aquest any mateix, quan se'n va anar de gira, després de demanar-me que l'acompanyés per veure Londres (naturalment no hi podia anar, perquè si m'adormo el gueto es converteix en l'infern), va deixar certs col·legues a casa seva. De seguida que se'n va anar, els nois van cridar nois del gueto de Jungle perquè tenien una gran idea. Estaven entusiasmats perquè ja s'imaginaven una gran escena com la de la televisió quan Hannibal Heyes i Kid Curry assalten un banc i és una noia molt sexi qui els dóna els diners. Nosaltres intentem mantenir la pau, jo i Shotta Sherrif, però quan les coses se'ns en van de les mans, quan algú mata un nen de l'escala per robar-li els diners del menjar o viola una dona que anava a l'església, generalment són gent d'algun lloc com Jungle, algú que ha nascut sense llum als ulls. I aquesta és la gent que va amb l'amic del Cantant i comparteix els seus principis i les seves idees.

Una setmana abans de la cursa, cinc homes de Jungle van baixar fins a l'hipòdrom de Caymanas en un dia d'entrenament i van esperar al pàrquing el millor joquei, que no es perdia mai ni una cursa. De seguida que el van veure sortir amb la seva roba d'equitació, dos homes el van agafar i un li va tapar el cap amb un sac d'arpillera. Se'l van emportar en algun lloc, no sé on, i li van fer alguna cosa, no sé què, però el dissabte següent, va perdre les tres curses en què va participar, curses que se suposava que havia de guanyar fàcilment, i això va tenir conseqüències en les apostes. El dilluns següent va agafar un vol a Miami i puf, va desaparèixer. Ningú no sap on ha anat, ni tan sols la seva família. Manipular apostes és tan vell com les curses de cavalls, però hi ha una sèrie de gent que fa molts diners massa de pressa. Massa de pressa. La mateixa setmana que el joquei es va evaporar, puf, també van desaparèixer dos homes de Jungle.

Com si no haguessin existit mai, i un determinat col·lega de cop i volta va haver de fer una peregrinació a Etiòpia. Jo respecto molt el rastafari, i un home ha d'anar a la seva pàtria si creu que és el que ha de fer. Però de cop i volta hi ha gent que agafa diners i després els col·legues desapareixen. Qui sap què ha passat amb els diners.

Això va ser el principi. Des de llavors la casa del Cantant rep tota mena de males influències. Homes mal intencionats amb idees negatives a la mateixa casa en què la música ha de vibrar a partir de l'esperit pur. Recordo quan era l'únic lloc en què un home, fossis del costat que fossis, estava protegit de les bales. L'únic lloc de Kingston en què l'únic que senties era música. Però aquesta mala gent ho embruta amb les seves males vibracions, fins i tot poden anar a l'estudi un matí i embrutar tota la consola, no us diré qui. Quan el Cantant va tornar de la gira, la púrria de Jungle ja l'esperava. El jamaicà pot arribar a ser molt estúpid. No van pensar que l'home estava de gira i no podia saber res de la cursa de cavalls, o que no havia enganyat mai ningú. Els de Jungle li van dir que tot havia començat a casa seva, i que per tant ell n'era responsable. Després el van portar a Hellshire Beach i li van dir que havia de menjar peix.

Ell mateix em va explicar tot això. Ara és un home que podria parlar amb Déu i amb el dimoni i descobrir la diferència, mentre cap dels dos tingui una dona. Però aquell matí el van anar a buscar a les sis, abans que sortís a córrer i a fer exercicis i a nedar al riu com fa cada matí. Aquest va ser el primer senyal. Ningú no emprenya el Cantant al matí, perquè és quan el sol surt i li envia el missatge, quan l'esperit sant li diu el que ha de cantar, quan està més a prop del més elevat. I de totes maneres se'n va amb ells. Es dirigeixen cap a Fort Clarence Beach, a vint milles més o menys de West Kingston, a l'altre costat del mar però tan a prop que ho pots veure. Ell mateix em va explicar tot això. I tota l'estona mentre ell parlava apartaven la cara i miraven a terra perquè no volien que es fixés en les seves cares.

–El teu col·lega tenia un acord amb nosaltres, entesos? I el teu col·lega va anar a Jungle perquè necessitava nois durs per fer una feina bruta, entesos? El teu col·lega ens va portar a casa teva per parlar del negoci, entesos?

–Entesos, però no sé res de tot això, nois –els va dir.

–M’importa una merda el que tu diguis, el tracte es va fer a casa teva, o sigui que tu n’ets responsable.

–Col·legues, com ho veieu? Si aquest home no sóc jo ni és el meu germà ni és el meu fill, com puc ser-ne jo responsable?

–És que no em sents? Ho acabo de dir... et dic que ho acabo de dir, no ho has sentit? Va passar a casa teva i ell se’n va anar com un fill de puta perquè ja tenia la pasta, entesos? Després que anéssim a veure el joquei i li diguéssim val més que perdís aquestes tres curses o et vindrem a buscar a tu i al nen que la teva dona porta a la panxa. Nosaltres vam fer el que havíem de fer, el joquei va fer el que havia de fer, tothom va fer el que havia de fer, però el teu amic i el seu amic es van esfumar amb els diners i van deixar pobres els que som pobres. Com es pot ser tan malparit?

–Jo no ho sé, noi –va dir al que parlava més dels dos. Era baixet, rabassut i feia olor de serradures.

–Nosaltres sabem de qui parlem, –li van dir–, i ara et direm el que farem, entesos? Volem els nostres diners, entesos? O sigui que cada dia t’enviarem un col·lega amb una moto a recollir dos sobres, un al matí i un a la tarda, entesos?

Mai no li he preguntat quants diners li van demanar, però encara tinc ulls i orelles. I m’han dit que l’estafa va ser de quaranta mil dòlars. I que ells no n’han vist ni un. Per tant, l’hi deuen haver demanat almenys deu mil, o potser més. I ara hi aniran a buscar pasta cada dia fins que els sembli que en tenen prou. Ell ha dit no, senyor, això no vull pagar-ho, això són negocis bruts. Què us sembla? Jo pago per tres mil de vosaltres cada dia, per enviar-vos a l’escola i per alimentar-vos. Tres mil de vosaltres.

Llavors és quan va passar la segona cosa, quasi tots el van apuntar amb pistoles a Fort Clarence Beach. Uns quants no tenien ni catorze anys i apuntaven amb pistoles a l'únic home que podia entendre les coses a què s'enfrontaven. Però aquests homes són d'un tipus nou, actuen amb un estil diferent. Tothom, grandiloqüents senyors, tothom a Copenhagen City, Eight Lanes, Jungle, Rema, a la part alta de la ciutat i al centre sap que ningú mai no ha apuntat el Cantant amb una pistola. Fins i tot el temps sap que això és una cosa nova, una mena diferent de núvol negre que mai ningú no ha vist al cel abans. El Cantant ha de convèncer les pistoles, les set pistoles, que tornin a les butxaques de darrere, als cinturons, a les fundes. L'endemà un home amb una Vespa verda comença a aparèixer a la casa dos cops al dia, cada dia.

Això m'ho va explicar el mateix dia que vaig anar a saludar-lo, vam fumar dos cigarrets d'herba i vam parlar sobre el concert per la pau. Molta gent diu que el concert no va ser una bona idea. Hi ha gent que ja pensa que dóna suport al Partit Nacional del Poble i això encara ho empitjora tot. Hi ha gent que diu que ja no el respecta perquè se suposa que el rastafari no s'ha d'inclinar. No es pot raonar amb aquesta gent perquè no han nascut amb la part del cervell que raona. Jo li vaig dir això, i que no havia de preocupar-se per mi. Pot confiar en mi, jo em faig gran i vull que els marrecs em vegin fer-me tan gran que m'hagin d'ajudar a caminar. La setmana passada al mercat vaig veure un nen que anava a buscar el seu avi. No podia caminar bé sense un enorme bastó i el seu petit nét li va oferir l'espatlla. Em vaig espantar tant en veure aquell vell tan feble que de poc no em poso a plorar allà mateix al mercat. Vaig tornar a casa i caminant pel carrer em vaig adonar per primera vegada d'una cosa. No hi ha ni un sol vell al gueto.

Ell em va dir amic, ja em coneixes, coneixes Shotta Sherrif de l'altra banda, crida'l i digues-li que faci fora aquesta gent de Jungle. Però ell és més savi que jo, i sap que Shotta Sherrif tampoc no el pot ajudar si es tracta d'aquests homes amb pistoles que actuen

pel seu compte. El mes passat va desaparèixer un carregament al port. Poc després, aquests nois dolents que actuen pel seu compte tenien metralladores, M16, M9 i Glocks, i ningú sap dir d'on van sortir. Les dones engendren nens, però els homes només podem fer monstres.

Però després em va parlar dels nois de Jungle, com un pare parla al seu fill sobre una cosa massa grossa perquè la pugui manejar. Va saber fins i tot abans que jo que no el podíem ajudar. Vull que entengueu una cosa bona. Jo estimo moltíssim aquest home. Estic disposat a rebre les conseqüències del que faci pel Cantant. Però, senyors, només una vegada.

NINA BURGESS

Just després que em diguessin a l'entrada que ningú podia entrar excepte la família més immediata i la banda, darrere meu va arribar un home amb una moto de color verd llima. Va arribar pràcticament al mateix temps que jo i no va dir res, simplement es va quedar escoltant el que em deia el guàrdia sense apagar el motor de la moto i després se'n va anar sense dir res al guàrdia. Això què era, un traficant o un missatger? Ho vaig dir al guàrdia, que no hi va veure res estrany. Des que va saltar la notícia del concert de la pau la seguretat aquí és més estricta que en la caravana de cotxes que acompanya el primer ministre. O que la roba interior d'una monja, hauria dit el meu últim xicot. L'home de la porta era nou. Jo sabia allò del concert de la pau, tothom a Jamaica ho sabia, i per tant esperava guàrdies o policia, no aquells homes que s'assemblaven a la mateixa gent que no haurien de deixar entrar. Les coses es posaven difícils.

Potser estava bé, perquè de seguida que vaig baixar del taxi la part de mi que m'agrada fer callar després del cafè del matí va dir: què et penses que fas aquí, sonada de cames primes? El que té de bo un autobús és que si t'adones que has comès un error, de seguida en ve un altre disposat a emportar-se't. En canvi, un taxi et deixa en un lloc i se'n va. Havendale no és l'Irish Town, però continua sent la part alta de la ciutat, tot i que sempre és recomanable prendre precaucions. Vull dir que això no és el gueto. No hi ha criatures cridant pel carrer ni dones violades que es queden embarassades, com passa cada dia al gueto. Jo he vist el gueto, hi he estat amb el meu pare. Cadascú viu en la seva pròpia Jamaica, i no crec que mai arribi a acostumar-m'hi. La setmana passada, entre les onze

de la nit i les tres de la matinada, tres homes van entrar a casa el meu pare. La mare sempre busca senyals i prodigis i per a ella el fet que la setmana passada el diari digués que uns pistolers havien travessat la línia de Half Way Tree i havien començat a buscar objectius a la part alta de la ciutat era molt mal senyal. El toc de queda encara era vigent i fins i tot la gent decent dels barris alts havia de quedar-se a casa, a les sis, a les vuit, qui sap, o estarien exposats a patir robatoris. El mes passat, Mr. Jacobs, que viu quatre cases més avall, tornava a casa després del servei nocturn i la policia el va detenir, el va ficar a la part de darrere de la furgoneta i el va enviar a la presó del Tribunal d'Instrucció. I encara hi seria si el meu pare no hagués trobat un jutge per dir-li que era una absoluta bogeria que ens dediquéssim a tancar ciutadans exemplars. Ningú no va esmentar que Mr. Jacobs tenia la pell massa negra perquè la policia el considerés un ciutadà exemplar, encara que portés gavardina. Llavors uns pistolers van entrar a casa nostra. Van agafar els anells de noces dels meus pares, tots les figuretes d'Holanda de ma mare, tres-cents dòlars, totes les arracades de bijuteria de ma mare, tot i que ella els va assegurar que no valien res, i el rellotge del meu pare. Van clavar un parell de cops de puny al pare i una bufetada a la mare, quan ella va preguntar a un dels assaltants si sa mare sabia que pecava. Jo li vaig preguntar si algun dels homes s'havia pres llibertats amb ella, però ella em va dir que el roser estava creixent moltíssim, com si jo hagués fet la pregunta a una altra persona. La policia no va venir fins al matí malgrat que van estar trucant a comissaria tota la nit. A dos quarts de deu del matí, molt després que jo hi arribés (no em van trucar fins a les sis), i va prendre nota en un quadern groc amb un bolígraf vermell. Es va fer repetir tres vegades la paraula *perpetrador* abans d'estar segur de com s'escrivia. Quan va preguntar si havien utilitzat armes agressives, se'm va escapar el riure i ma mare em va dir que m'excusés.

Aquest país, aquesta maleïda illa ens matarà. Des del robatori, el papa no parla. A un home li agrada pensar que pot protegir el

que és seu, però llavors ve algú altre i l'hi pren i a partir d'aquí ja no se sent tan home. Jo no el subestimo, però la mama sempre parla d'aquella vegada que hauria pogut comprar una casa a Norbrook però ho va deixar estar perquè ja tenia una llar sòlida i segura per la qual ja no havia de pagar hipoteca. No el considero un covard. No dic pas que sigui avar. Però de vegades quan vas massa amb compte acabes caient en una forma diferent de negligència. Tampoc no és ben bé això. El meu pare pertany a una generació que mai no hauria esperat enfilel-se fins a la meitat de l'escala social, fins al punt que en arribar-hi es va quedar massa estupefacte per atrevir-se a continuar pujant. Aquest és el problema amb el fet de quedar-se a mig camí. Més amunt hi és tot i més avall hi ha tot el que els blancs esperen trobar el diumenge a la nit quan vénen de festa al teu carrer per sentir autenticitat. El mig camí no és cap lloc.

Quan vaig tornar a l'institut, el solia fer aturar-se a la parada de l'autobús o suplicava que el semàfor es posés vermell per baixar abans que ell em pogués deixar directament a l'institut. Kimmy, que encara havia de visitar els seus pares fins i tot després que els robessin o potser violessin sa mare, mai no ho va entendre, i sempre renegava quan ell deia que també surto. De fet, el papa no és una noia de catorze anys a l'Immaculate Conception High School femení, que intenta comportar-se com si tingués tants diners i tant de dret a caminar amb el cap ben alt com una hostessa de vol com qualsevol que vagi pel món amb un Volvo. No pots presentar-te amb un Ford Escort davant d'aquestes petites males putes que sempre estan a l'aguait a la porta per mirar amb quin cotxe arribes. «Has vist el pare de Lisa, amb quina carraca l'ha portat? El meu xicot diu que és un Cortina. Aquest era el cotxe que el papa feia utilitzar a la minyona.» El que realment em fa bullir la sang no és que el papa no tingués diners, sinó que mai se li acudís cap bon motiu per gastar-los. Per això en certa manera té sentit que el robessin, i també que els lladres marxessin amb poca cosa. Això és l'únic que diu, que els fills de puta només es van emportar tres-cents dòlars.

No pots fingir seguretat quan ja no hi ha cap lloc segur. La mama diu que hi va haver un moment que van agafar el papa per les dues mans de manera que cadascun d'ells li va poder clavar una puntada de peu a les pilotes, com si juguessin a futbol. I que ara es nega a anar a veure un metge encara que el seu flux ja no és tan potent com fa una setmana... Mare de Déu, ja semblo ma mare! El fet és que si van venir una vegada és possible que tornin, i qui sap, potser van fer una cosa prou dolenta perquè Kimmy truqués als seus maleïts pares després que els robessin i possiblement violessin sa mare.

L'última doctrina d'aquest primer ministre socialista és l'escapisme. Dec ser l'única dona de Jamaica que no ha sentit dir al primer ministre que hi havia cinc vols a Miami per a qualsevol que volgués marxar. El millor encara ha d'arribar? El millor se suposava que havia de venir fa quatre anys. Ara tenim doctrines i ideologies per a tot i el papa a qui li encanta parlar de política. Llavors és quan desitja haver tingut un fill, perquè els homes realment es preocupen del destí del país, en comptes de procurar convertir-se en una reina de la bellesa. Jo odio la política. L'odio perquè visc aquí i se suposa que hauria de viure la política. I no pots fer res. Si no vius la política, la política et viurà a tu.

Danny era de Brooklyn. Un home de cabells rossos que va venir a fer un treball de recerca per a la seva llicenciatura d'agronomia. Algú sabia que l'única cosa que Jamaica ha creat i que és l'enveja de la ciència és una vaca? En tot cas, ens vam començar a veure. Ell em va portar a prendre una copa al Mayfair Hotel, a la part alta de la ciutat i de sobte tot era ple de caucàsics, homes, dones, vells, joves, com si Déu hagués tret una vareta màgica i puf! Tot de blancs. Jo sóc el que ells dirien bastant negra, però fins i tot per a algú del meu color de pell veure tanta gent blanca va ser un xoc. Algú devia confondre això amb la costa nord perquè hi hagués tants turistes. Però llavors un va obrir la boca i va parlar amb accent jamaicà. Fins i tot després de tornar tantes vegades a aquell lloc que

m'he descomptat, em quedo bocabadada cada cop que sento un home blanc parlar amb el mateix accent que nosaltres. «Ei! Ho ho ho, ets tu, nano? Ho ho ho, com has canviat, no et moques amb mitja màniga, eh?» I són blancs com la llet!

Danny escoltava música realment estranya, soroll que de vegades posava molt alt només per empenyar-me. Soroll, rock & roll, els Eagles i els Rolling Stones i molts negres que haurien de deixar de comportar-se com si fossin blancs. Però a la nit tocava una cançó. Vam trencar fa quasi quatre anys, però cada cop que miro per la finestra canto dues línies de la cançó, una vegada i una altra: *I do believe. If you don't like things you leave.*⁴ Que curios, va ser gràcies a Danny que el vaig conèixer. Va ser en una festa que va organitzar la discogràfica als turons. Recordo que vaig dir: ei, tots aquests bosquimans i blancs viviu aquí dalt? Danny va dir que no sabia que els negres poguéssim ser racistes. Vaig anar a buscar una mica de ponx, me'l vaig servir lentament per matar el temps i vaig veure Danny parlant amb el director de la discogràfica. Jo era exactament el que aquells treballadors es pensaven que era: una d'aquestes negres arrogants que venien a molestar els americans. Al costat mateix de Danny i del director de la discogràfica hi era ell, algú que mai no em pensava que coneixeria. Fins i tot a ma mare li agradava el seu últim single, tot i que el meu pare el menyspreava. Era més baix del que esperava, i jo, ell i el seu mànager érem els únics negres que no preguntàvem si ens volien omplir les copes. Allà dret semblava un lleó negre. Quina manera de trobar-se amb l'home, la filla sexi, va dir. En quinze anys d'aprenentatge de com parlar correctament no he sentit una frase més dolça que aquella en llavis d'un home.

No el vaig tornar a veure fins molt després que Danny tornés i jo seguís la meva germana Kimmy, que encara ha de trucar als seus

4. The Velvet Underground, *I Found A Reason*. «Sí que crec. Si no t'agraden les coses te'n vas.»

pares després que els hagin robat i la seva mare possiblement hagi estat violada, a una festa a casa seva. Ell no m'havia oblidat. Un moment, però ets la germana de Kimmy? On t'havies amagat? O eres com la Bella Dorment, esperant l'home que et despertés? Tota l'estona em sentia partida en dos, entre la part de mi que m'agrada fer callar després del cafè del matí, que deia sí, tens raó amb això que dius, col·lega sexi, i l'altra part que deia: què et penses que has de fer, amb aquest rastafari infestat de polls? Kimmy va marxar al cap d'una estona, no la vaig veure marxar. Em vaig quedar fins i tot quan tothom ja se n'havia anat. Em vaig quedar mirant-lo, mirant-me a mi i a la lluna quan va sortir al mirador nu com un esperit negre, amb un ganivet per pelar una poma. Rinxolat com un lleó i musculós i brillant sota la lluna. Només dues persones saben que *Midnight Ravers* és sobre mi.

Odio la política. Odio el que se suposa que haig de saber. El papa diu que ningú el fa fora del seu propi país però encara es pensa que els pistolers són algú. M'agradaria ser rica, m'agradaria treballar i no estar a l'atur i espero que almenys recordi aquella nit al seu balcó amb la poma. Tenim família a Miami, El mateix lloc o Michael Manley ens va dir que hi anéssim si volíem marxar. Tenim un lloc on viure però el papa no vol gastar diners. Maleït sia, ara el Cantant és tan gran que ja ningú el pot veure, ni tan sols una dona que el coneix millor que la majoria de les dones. En realitat, no sé de què parlo. Aquestes són les ximpleries que sempre pensen les dones. Que coneixes un home o que t'ha revelat algun secret perquè hi has tingut intimitat. Merda, si sé res és que ara en sé ben poc. No sembla que m'hagi de cridar.

He travessat l'avinguda, m'he quedat esperant a la parada de l'autobús, fins ara n'he deixat passar dos. Després un tercer. Ell no ha sortir per la porta de davant. Ni una vegada, ni per fer-me travessar corrent l'avinguda i cridar: Em recordes? Fa molt de temps que no ens veiem. Necessito la teva ajuda.

BAM-BAM

Dos homes porten armes al gueto.

Un home m'ensenya com fer-les anar.

Però primer porten altres coses. Bou en conserva i xarop d'auró Aunt Jemima, amb el qual ningú no sap què fer, i sucre blanc. I Kool-Aid i Pepsi i un gran sac de farina i altres coses que ningú del gueto pot comprar i, encara que pogués, ningú l'hi vendria. La primera vegada que sento dir a Papa-Lo que vénen eleccions, ho diu fredament i en veu baixa, com si s'acostés una tempesta i hagués de ploure i no hi hagués res a fer. Uns altres homes el visiten, cap d'ells se li assembla, n'hi ha que fins i tot són més vermells que Funnyboy, quasi blancs. Vénen amb un cotxe brillant i se'n van i ningú no pregunta però tothom sap.

I, al mateix temps, tu tornes. Ja ets més gran que Desmond Dekker, més gran que The Skatalites, més gran que Millie Small i fins i tot més gran que els blancs. I coneixes Papa-Lo des que cap de vosaltres no tenia pèl al pit i entràveu al gueto com un lladre enmig de la nit, però et veig. Fora de casa meva, la casa que Papa-Lo em va donar. Et veig com atures el cotxe, només hi aneu tu i Georgie. I Papa-Lo crida quasi com una noia i corre a abraçar-te amb el seu cos enorme, a tu, que sempre has estat petit, i li has de demanar que et torni a deixar a terra, que si et continua abraçant i tocant el prendràs per Mick Jagger. Et converteixes en la persona que parla d'un munt de gent que ningú no coneix i parles d'aquest drogoaddicte que es diu a si mateix Sly Stone però que en realitat té un nom elegant com Sylvester i et va deixar tocar abans que ell com qui tira un os a un gos, i vas sortir a l'escenari i vas polvoritzar aquell lloc, però uns quants dels negres van dir què és aquesta merda

hippy tan lenta?, i no els vas agradar en absolut, o sigui que tu vas dir que us bombin a tots, val més que faci jo sol la meva pròpia gira, i Sly Stone se'n va anar a esnifar més cocaïna i et va deixar penjat a Las Vegas. Nosaltres no el coneixem per ell mateix. Ni tampoc que sempre ha donat veu als oprimits, els camarades en la lluita. Després cantes no deixis mai que un polític et faci un favor o voldrà controlar-te per sempre, però ell no pensava que fos per ell perquè de moment no és un polític, ell és Joshua.

I l'home que porta armes a Copenhagen City perquè pugui enfrontar-se al problema d'Eight Lanes escolta com parles tota l'estona a Papa-Lo com si haguéssiu tornat a l'escola i volguessis furgar en el seu cap siri i embolicar-lo, i pregunta a Papa-Lo perquè parla amb tu, sabent que et consideren un home del PNP, perquè ells et van donar la primera gran oportunitat, i potser aquest petit rastafari intenta convertir Papa-Lo al PNP. No saps que des de llavors la gent et mira com un falcó, perquè parles tota l'estona amb Papa-Lo i Papa-Lo fins i tot va a la part alta de la ciutat, a casa teva, a passar-hi tot el dia. Aquell cap de setmana, quan Papa-Lo va marxar i ningú no sabia on, els rumors deien que se n'havia anat a Anglaterra a veure't en un concert. I diuen que encara parles amb Shotta Sherrif, l'home un representant del qual va matar la meua família, i he après a odiar-te d'una nova manera, encara que estimi Papa-Lo. L'estàs canviant, l'estàs convertint en una altra cosa i tothom ho veu. Especialment Josey Wales. Josey Wales t'observa i jo observo com t'observa i a ell no li agrada com van les coses però no ho diu gaire alt, tot i que ho diu a tothom qui el vulgui escoltar. I un ocellet diu que Papa-Lo s'està afeblint.

Però llavors un dia un noi de Copenhagen City roba una dona a punta de pistola, una dona que ven púding i loteria a la cantonada de Princess Street i Harbour Street. Ella ve a casa de Papa-Lo i l'acusa, acusa un noi que viu a tres portes de casa meua i que mai no ha agradat a ningú. I la mare del noi crida: Senyor, sisplau! Tingues pietat del noi, Papa! És perquè no té un pare que li pugui

ensenyar les coses! I és mentida, ella menteix, mira com calla, xiuxiueja Josey Wales, perquè Papa-Lo pensa massa aquests dies, però llavors Papa treu la roba al noi i agafa un matxet i pega al noi amb la part plana, i cada cop ressona a l'aire com un tro, i cada cop li fa un petit tall a la pell. El noi crida i suplica però Papa-lo és més gros que un arbre i més ràpid que el vent. Para, Papa-Lo, escolta, Papa-Lo, però Papa-Lo és que ella volia la meva pastanaga i no l'hi vaig voler donar, però això encara va fer enfadar més Papa-Lo. Va tirar el noi a terra i li va colpejar l'esquena, les cames i el cul, i quan es va cansar del matxet es va treure el cinturó i va pegar el noi per la part de la sivella. I la sivella va fer forats a l'esquena i el pit i el front del noi. La mare va venir corrent i xisclant però ell la va colpejar a la cara i ella va vacil·lar i es va apartar. La gent va sortir a mirar. Ell va treure la seva pistola per disparar però la mare va tornar corrents i el va cobrir amb el seu cos i va cridar i va suplicar a Papa-Lo, a la dona que havia estat robada i a Jesucrist que reposa als turons del Mont Sió. Ni tan sols Papa-Lo s'atreveix a fer res si hi intervé Jesucrist. Després diu que una dona que ha criat un merdeta com aquella també mereix que li disparin, i abaixa la pistola per apuntar-la cap al front de la dona, però se'n va.

El Partit Laborista de Jamaica va governar el país als anys seixanta, però el Partit Nacional del Poble diu al país que el millor ha d'arribar i guanya les eleccions de 1972. Ara el PLJ vol recuperar el país i no hi ha res impossible. Al centre han imposat el confinament i la policia crida al toc de queda. Hi ha carrers tan tranquils que fins i tot les rates saben que és millor no sortir. West Kingston està en flames. La gent encara vol saber com el PLJ va perdre Kingston quan tenien Copenhagen City. La gent raona que és Rema, aquest lloc entre PLJ i PNP, que va votar contra el PLJ perquè el PNP va prometre bou en conserva, farina de forner i més llibres d'exercicis per a l'escola dels infants. L'home que porta armes al gueto porta més armes i diu que no serà feliç fins que no sagni cada home, cada dona i cada marrec de Rema. Però els dos partits es queden

estupefactes quan un tercer P apareix, tu, i tu surts a la televisió a The Chiney Shop i dius que la teva vida no és per a tu i que si no pots ajudar molta gent llavors no la vols. I fas una altra cosa al gueto encara que no hi siguis. No estic segur de com ho fas. Potser va ser el baix, alguna cosa que no pots veure però pots sentir, i qui ho sent ho sap. Però una dona parlarà amb si mateixa, deixarà anar la llengua al seu pati, renegarà cada cop que escorre les camises i els pantalons que renta, dirà que està cansada d'aquest sistema de merda i de totes les ideologies i els partits i que ja és hora que la petita destrali el gran arbre. Però ella no ho diu, ho canta de manera que sabem que ets tu. I molts al gueto, a Copenhagen City, a Rema i segur que a Eight Lanes també ho canten. Els dos homes que porten armes al gueto no saben què fer perquè quan la música colpeja, no t'hi pots tornar.

Els nois com jo no cantem la teva cançó. Qui ho sent ho sap, dius, però tu fa molt de temps que ho sents. Nosaltres escoltem altres cançons que segueixen l'Stalag Rhythm, cançons de gent que no pot pagar-se una guitarra ni tenen un home blanc que els la doni. I mentre escoltem gent que és com nosaltres, Josey Wales em visita, i jo li faig la broma que és Nicodem, lladre de la nit. Em dona un regal que de poc no em cau dels dits perquè té el pes d'una arma i és un pes d'una naturalesa diferent. No és un pes realment pesant, sinó diferent, fred, llis i dur. Una arma no obeeix els teus dits si abans la teva mà no ha demostrat que pot manejar-la. Recordo com l'arma em va caure de la mà, em va relliscar i Josey Wales va saltar. Josey Wales no salta. L'última vegada que va passar això es va emportar quatre dits del peu, diu, i la recull. Jo vull preguntar-li si és per això que va coix. Josey Wales em recorda que va ser ell qui em va ensenyar a disparar una arma per disparar als nois del PNP si intentaven res, i que ara havia arribat el moment que defensés Copenhagen City, especialment si l'enemic venia de la cuina de casa, no de l'exterior. Josey Wales mai no parla com la música, no parla com Papa-Lo ni com tu, o sigui que em vaig

posar a riure i ell em va donar una bufetada. No faltis al respecte al don, va dir. Jo estava a punt de dir tu no ets el don, però em vaig quedar callat. Estàs preparat per ser un home?, va dir. Jo vaig dir que era un home, però ell em va apuntar a la templa esquerra abans que tingués temps d'acabar de parlar. Clic. Recordo que vaig fer un gran esforç pensant sisplau no et pixis, sisplau no et pixis, no semblis un nen de cinc anys que vol anar a fer pipí.

Papa-Lo m'hauria matat tan de pressa i amb tanta seguretat que semblaria que se li acabava d'acudir la idea. Però si Papa-Lo et mata un divendres, això vol dir que hi ha estat pensant, que ho ha estat sospesant, mesurant, planejant des de dilluns. Josey Wales és diferent. Josey Wales no pensa, només dispara. Miro la boca negra de la pistola i sé que podria matar-me ara mateix i després dir qual-sevol cosa a Papa-Lo. O no dir-li res. Ningú no sap mai què pensa fer Josey Wales. Encara apuntant-me la templa amb la pistola, em va agafar els pantalons per la cintura i els va estirar fins que el botó va sortir disparat. Només tinc tres calçotets i prou i només me'ls poso quan surto del gueto. Josey Wales m'agafa els pantalons, els deixa caure i observa. Mira cap avall, després alça la mirada un altre cop i somriu. Encara no ets un home, però aviat, aviat. Jo et faré un home, va dir. Estàs preparat per ser un home?, va preguntar, i vaig pensar que volia dir en un sentit polític, a la manera en què ho diria Michael Manley. Vols un futur millor, camarada? Jo faig que sí amb el cap i ell surt i jo el segueixo per un carrer per on ja no passa ningú perquè parlen massa les pistoles, on no hi ha cases, sinó piles de sorra i llambordes per a uns habitatges nous que el govern ja no construirà perquè nosaltres som PLJ.

El segueixo per aquest carrer que sembla que no tingui final, per la via del tren que travessa Kingston d'est a oest. Per la via del tren, mirant cap al sud no hi ha res que tapi la vista del mar. Kingston es pot tancar en si mateixa fins al punt que pots estar al costat del mar i oblidar que vius en una illa. Que hi ha una espècie de noi del gueto que corre cap al mar cada dia només per poder submergir-se

en alguna cosa i oblidar. Només penso en ells quan veig el mar. El sol es pon però encara crema i l'aire té gust de sal. Josey Wales gira cap a l'esquerra, cap a una petita cabana on fa molt de temps algú es llevava molt d'hora per tancar la carretera i permetre que passés el tren. No em diu que entri però quan finalment ho faig em mira com si fes tot el dia que m'espera.

A dins es fa de nit i el terra grinyola i espetega. Encén un llumí i primer veig la pell, suada i brillant. El més curiós de l'olor de suor és que aviat sembla olor de pipí, però no de pipí recent, sinó com si algú hagués pixat a terra no fa gaire. El noi ho ha fet en un racó, estirat de bocaterrosa. Josey Wales o algú li lliga les mans, després li lliga els peus de manera que sembla un arc humà. Josey Wales assenyala la seva roba a terra i després m'assenyala a mi amb la pistola i diu agafa-la, deu ser de la teva talla. Ara tindràs quatre calçotets, diu, i no recordo haver dit a ningú quants calçotets tinc. Vaig a agafar-ho tot però Josey Wales dispara. La bala rebot a terra i jo i el noi fem un salt. Encara no, nas de mocs. Encara no demostres ser un home. Me'l miro, alt com és i amb el cap rapat que la seva dona li afaita cada setmana. Alt, amb la pell morena i musculós, no negre i gros com Papa-Lo. Quan somriu, Josey Wales sembla mig xinès, però et dispara si li dius això, perquè la fava d'un mig xinès és petita com un bony, no com la fava d'un negre.

Veus que bé que viu el noi de Rema? Tu creus que et pots comprar aquests pantalons, eh? Això és Fiorucci, saps? Veus el que pot comprar un noi de Rema per trenta monedes de plata? Josey Wales coneix les marques, la majoria de la seva roba l'hi aconsegueix la dona de la seva feina en una fàbrica que fabrica i embarca roba cap a Amèrica perquè se la pugui posar la gent que va a la discoteca, que és el que fa la gent a Amèrica. Això ho sap tothom perquè ell ho explica a tothom. Doncs si ho vols has de demostrar que tens collons. Ara mateix, em diu, i em dona la pistola. Sento plorar el noi. És de Rema, i no conec ningú allà. De totes maneres, tampoc no coneixeria ningú d'Eight Lanes si el veiés ara. Ara mateix, repe-

teix Josey Wales. El pes d'una arma és un pes diferent. O potser és una altra cosa, la sensació que quan agafes una arma, en realitat és l'arma el que t'ha agafat a tu. Ara, o m'encarregaré de vosaltres dos, diu Josey Wales. M'acosto al noi i sento l'olor que fa de suor i de pixum i d'alguna altra cosa i premo el gallet. El noi no crida ni xiscla ni deixa un grunyit com quan Harry Callahan mata un noi. Només fa un sotrac i mor. I la pistola em fa una estrebada a la mà però el tret no sona com quan Harry Callahan dispara un tret, quan l'eco dura tant que no s'acaba amb la pel·lícula. El tret sona com l'espetec eixordador de dues fustes, i sembla com si t'haguessin fregat les orelles amb un martell.

Quan una bala penetra en un noi no sents res més que una mena de «zup». Desitjo matar aquest noi de Rema. Ho desitjo més que cap altra cosa. No sé per què. És així. I Josey Wales no diu res més que dispara un altre cop per assegurar-te'n, i jo ho faig. El noi fa un sotrac. Al cap, idiota, em diu, i jo torno a disparar. No vaig poder veure si la sang corria pel terra. L'arma era més lleugera i estava més calenta. Em vaig dir que començava a agradar-me. En realitat, matar un noi no era res. Sabia que seria així, potser és una cosa que un noi del gueto sap. No va ser el mort, sinó el pixum i la merda i la sang el que em va fer vomitar quan el vaig arrossegar fins al mar. Tres dies després, al diari tenia com a titular «Noi flotant al port de Kingston. Assassinat estil execució». Josey Wales somriu i diu que ara sóc un gran home, tan gran que surto a les notícies i tot Jamaica té por de mi. Jo no em sento gran. No sento res. Encara és més gran que no senti res. No, això tampoc no és gran cosa. Em diu que no ho digui a Papa-Lo o em matarà.